

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

WARSZAWA

LISTOPAD 1949

Nr. 11 (35)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8.

Oddział Warszawski PTK na trasie W-Z.

Trasa W-Z w Warszawie stała się wybitną atrakcją turystyczną. Już w sierpniu zaczęły zjeżdżać do Warszawy liczne wycieczki Związków Zawodowych, we wrześniu do tego przyłączyły się wycieczki Samopomocy Chłopskiej oraz wycieczki szkolne. Ruch ten nabierał na sile w szczególności w dni świąteczne. Bywały niedziele, kiedy do stolicy przybywało 20 pociągów popularnych oraz około 500 samochodów z wycieczkami.

Do tego niespotykanego do tej pory ruchu wycieczkowego przyczyniło się w dużej mierze zalecenie Centralnej Rady Związków Zawodowych, której Komisja Krajoznawcza, powołana na zjeździe we Wrocławiu poleciła wprowadzić krajoznawstwo do programu oświatowego świetlic związkowych.

Dla obsłużenia tego ruchu wycieczkowego należało przygotować do 400 przewodników krajoznawczych w ciągu jednego dnia. Było to zadanie na razie nie do wykonania.

Oddział Warszawski PTK oddawał początkowo do dyspozycji wycieczek około 40 przewodników, co jednak było niewystarczające. Dlatego współdziałając z Zarządem Głównym PTK Oddział Warszawski postanowił w najruchliwszych punktach trasy wystawić stałych bezpłatnych przewodników, którzy każdej zbliżającej się grupie wycieczkowej udzielali wyjaśnień krajoznawczych i wskazywali dalszy punkt, w którym oczekiwał następny przewodnik.

Przewodnicy PTK ulokowani byli przy specjalnych tablicach informacyjnych, udzielali wyjaśnień dotyczących objętych wzrokiem obiektów. Na Placu Zamkowym przy kolumnie Zygmunta pracowało równocześnie 3-4 przewodników, z których każdy obsługiwał inną grupę. Początkowo nasi przewodnicy pracowali na Rynku Marienszańskim, przy kolumnie Zygmunta, na Starym Mieście oraz przy murach dawnej Warszawy, potem uruchomiono punkt PTK również obok palacu Łazienkowskiego. Z czasem na placu Zamkowym uruchomiono ekspozyturę Biura Turystycznego PTK, która

przydzielała grupom wycieczkowym stałych płatnych przewodników na określony umową czas.

W ten sposób w ciągu dnia świątecznego nasi przewodnicy zdołali obsłużyć ponad 10.000 wycieczkowiczów, co już było pewnym osiągnięciem, chociaż nie zupełnie wystarczającym. Oddział Warszawski PTK zorganizował specjalny kurs przewodników, który zakończył się w październiku rb. dając w wyniku około 50 nowych przewodników.

Ruch turystyczny w Warszawie był przedmiotem stałych studiów Biura Turystycznego PTK oraz Zarządu Miejskiego.

W wyniku dotychczasowych prac organizacyjnych zdecydowano ścisłą współpracę instytucji na odcinku obsługi masowego ruchu turystycznego w Warszawie. Instytucjami tymi są: Miejskie Biuro Obsługi, Polskie Towarzystwo Krajoznawcze oraz „Orbis”. Działają one pod egidą Zarządu Miejskiego, Biura Turystyki Ministerstwa Komunikacji i Okręgowej Rady Związków Zawodowych.

Zaznaczyć należy, że do tej pory instytucja bezpłatnych przewodników krajoznawczych w Warszawie finansowana jest przez Zarząd Główny PTK.

Doświadczenia warszawskie na odcinku obsługi masowego ruchu turystycznego mogą być

Przewodnicy P. T. K. na Trasie W-Z.

w przyszłości z korzyścią wyzyskane przez inne Oddziały PTK, w szczególności w miastach, w których przewiduje się masowe zjazdy turystów, np. w Poznaniu (Targi Poznańskie), Wrocławiu (Wystawy), Gdyni—Gdańsku (Dni Morza) itp.

Wszystkie nasze Oddziały winny być stale przygotowane do obsłużenia wycieczek krajoznawczych w związku z licznymi zjazdami turystów. Można dla tych spraw opracować własne metody postępowania, można wykorzystać doświadczenia Oddziału Warszawskiego, natomiast nie można ustosunkowywać się biernie wykazując bezradność.

Z działalności Wydziału Społecznej Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

Okres wstępnych prac organizacyjnych dobiega końca. Opracowano regulaminy organizacyjne i wskazówki techniczne dla społecznych opiekunów, które niebawem ukażą się drukiem i będą przekazane Oddziałom.

W dniu 26. 10. br. ukonstytuowała się Rada Wydziału, której pierwszy zespół tworzą, zgodnie z postanowieniami regulaminu Wydziału, członkowie dawnego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości. Przewodniczącym tej Rady został dr Witold Kieszkowski, kustosz Muzeum Narodowego w Warszawie, zastępcą sekretarzem dr Gerard Ciołek, profesor Akademii Górniczej w Krakowie. W najbliższym czasie odbędzie się inauguracyjne posiedzenie Rady, na którym Konserwator Generalny, prof. dr Jan Zachwatowicz wygłosi referat o aktualnych zagadnieniach opieki nad zabytkami.

Prezydium Wydziału przystąpiło do organizowania Sekcyj przy Oddziałach PTK oraz opracowuje projekt tablicy informacyjnej dla zabytków.

Pocztówki Krajoznawcze P. T. K.

Nawiązując do przedwojennych tradycji Polskie Towarzystwo Krajoznawcze podjęło akcję wydawania pocztówek krajoznawczych. Zarząd Główny PTK zlecił prowadzenie tej akcji Oddziałowi Warszawskiemu PTK.

W okresie lata roku bieżącego wydano bogatą serię kolorowych pocztówek z wycinankami łowickimi. Wydawnictwo to spotkało się z uznaniem prasy ze względu na wysokie walory artystyczne pocztówek. Niezależnie od tego wydano kilka serii pocztówek z widokami różnych krajów polskich. Łącznie wydano 240 wzorów.

Piękne pocztówki z wycinankami łowickimi winny być w pierwszej mierze spopularyzowane przez członków PTK. Pocztówki te nadają się doskonale do przesyłania życzeń imienino-

wych i świątecznych. Wykorzystując je w ten sposób, propaguje się piękno rodzimej sztuki ludowej.

Nasze tzw. „widokówki“ obejmują tematyką cały kraj. Każdy członek PTK winien interesować się przede wszystkim tymi pocztówkami, które ilustrują teren jego działalności. Zarząd Oddziału winien dolożyć starań, by te pocztówki znalazły się na miejscowym rynku. Pocztówki PTK nadają się też doskonale jako pomoc w nauce. Mogą ilustrować zeszyty uczniów do nauki geografii i nauki o Polsce, mogą też tworzyć albumy krajoznawcze.

Zarząd Główny PTK rozesłał ostatnio do wszystkich Oddziałów PTK komplety wydanych pocztówek. Opierając się na otrzymanych wzorach, Zarządy Oddziałów winny zareklamować nasze wydawnictwo w miejscowych punktach sprzedaży pocztówek. Winny również zainteresować tym wydawnictwem miejscowe Kola Młodzieży Krajoznawczej oraz Szkolne Kola — Odbudujemy Warszawę. Kola te mogą podjąć się we własnym zakresie rozsprzedaży pocztówek, przeznaczając zysk bądź na cele odbudowy Warszawy, bądź też, gdy chodzi o Kola Krajoznawcze, na własne cele organizacyjne.

Pocztówki zamawiać należy w składzie głównym: Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, Dział Wydawnictw, Warszawa, ul. Pankiewicza 4. Komplet pocztówek z całej Polski 240 wzorów można nabyć w składzie głównym za cenę 1400 zł.

W najbliższym czasie ukażą się dalsze wzory widokówek oraz barwne wycinanki lubelskie, kurpiowskie, wreszcie cała seria barwnych strojów ludowych.

Oddziały Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, które pragnęłyby do wydawanych wzorów dołączyć zdjęcia z własnego regionu, winny w tej sprawie porozumieć się z Oddziałem Warszawskim PTK (Warszawa, ul. Wilecza 22) oraz przesłać dobrze dobrane zdjęcia fotograficzne przeznaczone do reprodukcji.

Akacja Prelegenta Objazdowego PTK.

Prelegent Objazdowy PTK ob. Kazimierz Rapacz mając do dyspozycji na razie trzy tematy: Trasa W—Z, Piękno Krakowa, Jan Matejko—objechał ostatnio teren Pomorza i Kujaw. We Włocławku wygłosił on 11 odczytów z ogólną frekwencją 1960 słuchaczy. Zarząd Oddziału Kujawskiego PTK pisze do Zarządu Głównego, że: „uczestnicy Świątlicy Międzyzwiązkowej domagają się dalszych odczytów tego rodzaju“.

Oddział w Tezewie komunikuje, że: „około 1500 młodzieży wzięło udział w odczytach. Od-

czyty ob. Rapacza zjednały dla PTK wielu sympatyków“.

Koło Krajoznawcze przy III Państwowym Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Toruniu melduje Zarządowi Głównemu: „Oczekujemy nowego przyjazdu Ob. Kazimierza Rapacza, który ma nastąpić w lutym. Przygotowujemy teren do odczytów we wszystkich możliwych świetlicach i zakładach pracy“.

W grudniu nasz prelegent objazdowy udaje się do Białegostoku, gdzie wygłosi odczyty na terenie zakładów pracy i szkół.

Toruńskie Zakłady Graficzne, gdzie nasz prelegent wygłosił jeden ze swoich odczytów przesłały na ręce Zarządu Głównego PTK specjalne podziękowanie: „za tę kulturalną pomoc w poczynaniach upowszechnienia kultury i sztuki“.

Podziękowanie to podpisał: przewodniczący Rady Zakładowej, Kierownik Socjalny, Kierownik świetlicy, Przewodniczący Sekcji Doskonaleniowej oraz Przewodniczący Pracy.

Sekcja Turystyki Wodnej PTK w Szczecinie.

W związku z okólnikiem Zarządu Głównego PTK w sprawie organizowania przy Oddziałach PTK Sekcji Turystyki Wodnej, Zarząd Oddziału Szczecińskiego przystąpił do zorganizowania takiej Sekcji w Szczecinie.

Na kierownika Sekcji Zarząd Oddziału powołał inż. Aleksandra Rzewuskiego. Będzie to druga z kolei Sekcja Turystyki Wodnej PTK. Pierwsza powołana została w Oddziale Kujawskim PTK we Włocławku.

Oddział P. T. K. w Wałbrzychu.

Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Wałbrzychu prowadzi Dom Wycieczkowy w Szczawnie, oraz Dom Turystyczny w tejże miejscowości. Niezależnie od tego wykańcza obecnie w Wałbrzychu wielki czteropiętrowy gmach w śródmieściu na Wałbrzyski Dom Turystyczny oraz schronisko PTK. Wszystkimi pracami kieruje ob. Władysław Skiba, kierownik Biura Oddziału Wałbrzyskiego P. T. K.

Zarząd Główny powierzył ob. W. Skibie czuwanie nad pracami inwestycyjnymi w nowych schroniskach P. T. K. w Ziębicach (Zamek), i na Marii Śnieżnej (schronisko). Przygotowuje się również schronisko P. T. K. w Jedlinie Zdroju pod Wałbrzychem.

Zarząd Oddziału pracujący pod przewodnictwem mgr Józefa Janiszewskiego postanowił

w rejonie wałbrzyskim zorganizować również zimowy sezon sportowy, ponieważ w okolicach są do dyspozycji doskonale tereny dla sportów zimowych.

W szczególności doskonale warunki posiada Wzgórze Gedymina w Szczawnie. Jest tu nie przekazane jeszcze PTK schronisko mające doskonale warunki dla codziennych wycieczek, w szczególności dla niedzielnego wypoczynku, skocznia narciarska itp. Zarząd Oddziału zamierza w roku przyszłym przejąć te tereny, uzyskać kredyty na konieczny remont, dzięki czemu robotnicy Wałbrzycha uzyskają doskonale tereny wycieczkowe i dla niedzielnego wypoczynku.

W sezonie letnim Oddział Wałbrzyski zorganizował 4 wycieczki samochodowe, przy udziale około 400 osób, w tym jedna wycieczka w góry Sowie dla Powiatowej Rady Związków Zawodowych (udział w niej wzięło 300 osób).

Niezależnie od tego zorganizowano 4 wycieczki piesze dla mniejszych grup, przy udziale 85 uczestników. Przyjęto 20 wycieczek zgłoszonych, liczących ogółem 1600 osób.

Dla ułatwienia ruchu turystycznego w okręgu Wałbrzyskim postanowiono uzyskać dla Oddziału własny autobus wycieczkowy.

Teren zainteresowań Oddziału Wałbrzyskiego, obejmujący również Ziemię Klodzka, posiada specjalne warunki, niezwykle dogodne dla rozwoju turystyki. Wałbrzych powinien dla ruchu turystycznego stać się takim samym centrum, jakim jest Jelenia Góra dla rejonu karkonoskiego. Z tych względów Zarząd Główny zamierza rejon wałbrzyski traktować jako podokreg polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Z Poznania.

Oddział Poznański PTK urządził w miesiącu październiku następujące wycieczki krajoznawcze:

Wielkopolski Park Narodowy (40 uczestników), Promno i jezioro Wronczyńskie (10 uczestników), Kobylnica — lotnisko (30 uczestników), dwie wycieczki pod nazwą: Śladami Mickiewicza (Kórnik, Środa, Nowe Miasto, Żerków, Śmielów) 45 i 25 uczestników.

Niezależnie od tego Oddział zajął się zorganizowaniem i poprowadzeniem następujących wycieczek dla Związków Zawodowych: do Biskupina (489 uczestn.), Warszawy (140 uczestn.), Czempina-Kościana, Leszna (30 uczestn.), Kórnik — Zielonej Góry (45 uczestn.). Przewodnikami wycieczek byli: Fr. Jaśkowiak (3 wycieczki), I. Iczakowski (3 wycieczki), R. Paczyński, E. Bestyńska-Maćkowiakówna — po 1 wycieczce.

Z życia Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej PTK.

W dniu 23 października rb. odbył się w Katowicach Okręgowy Zjazd Delegatów Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej PTK. Na Zjazd przybyło z górą 60 delegatów śląskich Kół Krajoznawczych, przewodniczący Komisji K. K. M. S. prof. Leopold Wegrzynowicz z Krakowa, przedstawiciele Kuratorium O. S. w Katowicach.

W czasie obrad delegaci Kół składali sprawozdania ze swej działalności, oraz uzyskali wskazówki dotyczące dalszej pracy.

Zjazd zorganizowany został dzięki staraniom przewodniczącej Okręgowej Sekcji K. K. M. S. dr Ireny Porębskiej oraz prof. Bronisławy Górskiej.

Z ramienia Zarządu Oddziału Katowickiego PTK w obradach wziął udział Prezes Oddziału ob. Górnisiewicz.

W dniu 23 października Warszawska Okręgowa Sekcja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej PTK zorganizowała w Powsinie i w lasach Kabackich zlot warszawskich Kół Krajoznawczych. Zlot zgromadził przeszło 350 młodych krajoznawców.

Uczestnicy Zlotu poznali szczegółowo pod względem krajoznawczym Powsin oraz lasy Kabackie, a po wycieczkach wzięli gremialny udział w grach ruchowych zorganizowanych przez instruktorów wychowania fizycznego.

Jest to już druga w tym roku udana masowa impreza Komisji Warszawskiej.

Poprzedni zlot warszawski odbył się latem w Czersku.

WCZASY NARCIARSKIE

W KARKONOSZACH

w schronisku Polskiego Towarzystwa Krajozn.
na Przełęczy Karkonoskiej

Fundusz Wczasów Pracowniczych organizuje
w okresie zimy

15.I. — 30.III. 1950 r.

w naszym schronisku „Odrodzenie“ wczasy
dla narciarzy.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze dostarcza obsługi dla tych wczasów.

Dla początkujących zorganizowane będą wstępne kursy narciarskie. Dostarczony również będzie sprzęt narciarski i buty.

Początki turnusów:

15 stycznia, 1 i 15 lutego
oraz 1 i 15 marca 1950 r.

Oplaty za skierowania normalne.

Skierowania rozprawdają Okręgowe Rady Związków Zawodowych w Łodzi — Traugutta 18, Katowicach — Dworcowa 9, Krakowie — Rynek Główny 34 i w Warszawie Rada Związków Zawodowych ul. Nowy Zjazd 1.

Celem otrzymania skierowania należy złożyć: zaświadczenie lekarskie, że reflektant nie ma udzielających się chorób, zaświadczenie zakładu pracy o terminie urlopu i wysokości miesięcznego uposażenia oraz zaświadczenie Kola Związku Zawodowego, że petent jest członkiem Związku uprawnionym do korzystania z wczasów.

